

“מכל מלמדי
השכלתי ומתלמידי
יותר מכולם”

סדנה ב 1

תפקיד המורה: חשיבה מחודשת על זהות מקצועית
בית ספר יסודי א – ח, מצפה גולן, בני יהודה, רמת הגולן

יריב גל, מנהל בית הספר
ליאת נחמיאס, רכזת פדגוגית
מירה הופמן ונועה אשכול, מורות, מחנכות וחברות צוות מצפה גולן

תהליך השינוי הפדגוגי – תשע"ו

בית הספר "מצפה גולן"

רציונל

- ▶ קיים צורך בסביבה פדגוגית חדשה העונה על צרכי התלמידים במאה ה-21. הפדגוגיה החדשה מתבססת על למידה משמעותית העוסקת במיומנויות של חשיבה וחקר ומאפשרת תהליכי למידה מגוונים במרחבי למידה מגוונים.
- ▶ השינוי מתבסס על יצירת מודלים חדשים של למידה אחרת.
- ▶ מטרת המודלים בתכנית הפדגוגית החדשה לייצר "חישוקים" ללמידה אחרת וללמידת החקר מתוך הנחה שכדי שלמידת החקר תתקיים לאורך זמן כתרבות בית ספרית יש לייצר סדירויות המאפשרות למידה מסוג זה.
- ▶ השינוי בא לקדם שינוי בתפקיד המורה – ממורה למנחה ומתקיים גם במרחבי השיח והדיאלוג בן מורים-מורים ומורים-תלמידים.

עקרונות וערכים שהובילו בבניית המודל

▶ מתוך חזון ביה"ס:

"אנו מקדמים למידה חווייתית, מגוונת, המתחדשת עם הזמן. אנו מדגישים יצירתיות המעודדת סקרנות וחקירה, ניתוח והערכה, חשיבה ביקורתית ושיפוט ערכי."

▶ התכנית מדגישה למידה עצמאית, בחירה מיטיבה, עבודת צוות (ילדים + צוות ההוראה), תקשוב, דיאלוג, עבודה דו - גילאית.

▶ סדירות חדשות - מערכת שעות, כוח אדם, זמן לעבודת צוות, גמישות פדגוגית.

שותפים לתהליך

- ▶ מרכז כדר.
- ▶ המכון לחקר הגולן.
- ▶ מדריכת הכלה - משרד החינוך.
- ▶ מרכז פסג"ה - גמישות פדגוגית.

מבנה ארגוני - פדגוגי

▶ כיתות ב':

תהליך חקר קצר, במסגרת הכתה/שכבה ("ההרצאה הראשונה שלי").

▶ כיתות ג'-ד':

מרחבי למידה דו גילאים (במבנה משותף) – 5 ש"ש, 6 מורים ל-4 כיתות.

מחצית א': מבואות בנושא "הגולן הקסום", קבוצות למידה בשישה נושאים: תופעות גיאולוגיות, החי והצומח, היסטוריה, תיירות, חקלאות ומרקם חברתי.

בנוסף, 2 ש"ש, 3 מורים ל-2 כיתות במרחב שכבתי בנושא השפה – מיומנויות וסוגות.

מבנה ארגוני - פדגוגי

כיתות ה'-ו':

מרחבי למידה דו גילאים - 5 ש"ש, 7 מורים ל- 4 כיתות.
מחצית א' בנושא "ניחוח ישראלי"
מבואות

קבוצות למידה (קורסים):

- בשביל השירים.
- מוסיקה ישראלית.
- אומנות ישראלית.
- מורשת ישראלית.
- דמויות מופת ישראליות.

מבנה ארגוני – פדגוגי – אשכול ז'

▶ כיתות ז': 3 ש"ש 4 – 5 מורים.

אשכול (גיאוגרפיה וספרות, דרמה ותקשורת): מחצית א': – ירושלים:

▶ עיתון ירושלמי (הפקת עיתון).

▶ דגם רכבת קלה הנוסעת בין אתרים.

▶ הפקת קליפ על ירושלים (תקשורת).

▶ בעקבות סיפורים אישיים (דרמה).

▶ "מישהו לרוץ אתו" – חקירת רומן חניכה על רקע אתרים בירושלים (ספרות).

אשכול (גיאוגרפיה, היסטוריה ותקשורת): מחצית ב': אדם, מדבר וים.

חקר ים המלח, מצדה ומדבר יהודה.

- המחזה, משחקים הדרכה באתר. (2 מורות)

- דגם, משחקים, הדרכה באתר. (2 מורות).

- קליפ פרסומת ושעשועון. (תקשורת).

מבנה ארגוני – פדגוגי – אשכול ח'

▶ כיתות ח': 3 ש"ש 5 מורים מחצית א': "האדם, תבנית
נוף מולדתו".

אשכול (גיאוגרפיה, אומנות, תקשורת) מחצית א:

חמישה תחומים על פי בחירה:

- משאבים בגולן.

- אתרים בגולן.

- מקורות מים.

- הצומח בגולן.

- תיעוד באמצעות תקשורת.

▶ 2 ש"ש 3 מורים ל-2 כיתות. מחצית א': שירי אהבה
ושירת הארץ – יסודות השירה.

מה הוטמע?

- ▶ יצירת תכניות עבודה מקוריות ויצירתיות.
- ▶ עבודה דו גילאית משמעותית. (בארבע שכבות).
- ▶ תהליך בחירה מושכל של המורים. (ושל התלמידים).
- ▶ הוראה מגוונת.
- ▶ התקדמות בהתמקצעות בשינוי התפקיד ממורה למנחה.
- ▶ התגייסות של כלל צוות בית הספר.
- ▶ שינוי השפה הבית ספרית.
- ▶ גמישות בקבלת דרכים שונות ליישום השינוי בין השכבות ובין המורים.

מה מתעכב?

- ▶ שילוב המקצועות ביצירת האשכולות.
- ▶ עבודת צוות הדוקה ומשמעותית דיה.
- ▶ תפיסת תפקיד המחנך ב"כיתה חדשה".
- ▶ שילוב הוראת השפה בתהליכי הלמידה.

מחשבות ודילמות להמשך

עדיין קיים צורך בהתמקצעות המורים בהנחיית קבוצות תלמידים ובבניית תכניות למידה ייחודיות.

מהי הדרך המיטבית להמשך התמקצעות המורים?

כחלק מהשינוי הארגוני – פדגוגי הצטמצמו השעות של המחנך עם כיתתו וגדלו מספר השעות בו הוא פוגש ילדים אחרים. הדילמה העולה מארגון הלמידה:

מי אחראי על תהליך הלמידה של הילדים על כל מרכיביו והיבטיו?

לאחר תהליך של שלוש שנים בו תרגלו המורים הוראה בדרך של חקר, קיימנו שינוי ארגוני - פדגוגי נרחב, בכל ביה"ס, באותה שנה. במהלך השנה זיהינו את הצורך בליווי המורים:

איזה ליווי רגשי – חברתי נדרש להכלת הצוות בתהליך השינוי?